

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148
0033 Oslo

Deres ref: 18/1495

Vår ref: 118417-192

Oslo, 17. desember 2018

LANDSSAMANSLUTNINGA AV VASSKRAFTKOMMUNAR (LVK) HØRINGSUTTALELSE – ORDNINGEN MED OPPRINNELSESGARANTIER OG VAREDEKLARASJON FOR STRØM

1 INNLEDNING

LVK viser til Olje- og energidepartementets høringsbrev 21. september 2018 med høringsnotat fra Oslo Economics 11. september 2018 om ordningen med opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon for strøm.

LVK mener departementet og Stortinget må sørge for at kommunene i fremtiden får krav på opprinnelsesgarantier for sin konsesjonskraft. I høringsnotatet fra Oslo Economics er LVKs syn adressert i en fotnote, men ikke drøftet nærmere eller skissert som en mulig endring i ordningen med opprinnelsesgarantier. I det følgende vil LVK gi en nærmere begrunnelse for sitt syn.

I dag får kraftprodusentene opprinnelsesgarantiene for vannkraftproduksjonen, også for det kraftvolumet som kommunen tar ut som konsesjonskraft. I henhold til gjeldende regelverk er «produsent» definert som innehaver av produksjonsanleggene. De konsesjonskraftberettigede kommunene er ikke formell innehaver av produksjonsanleggene, men formell «innehaver» av konsesjonskraften gjennom lovens pålegg overfor produsenten om avståelse av konsesjonskraft. Overfor markedet og forbrukerne, som hele ordningen er rettet mot, er det LVKs syn at konsesjonskraften må likestilles med all annen vannkraft som tildeles opprinnelsesgarantier.

LVK mener at det er uriktig og i strid med formålet med ordningen at produsenten får gevinsten av fornybarheten i kommunenes konsesjonskraftmengde. For å oppnå opprinnelsesgarantiordningens formål om å merke kraften riktig slik at forbruker kan velge fornybart, må kommunene tildeles opprinnelsesgarantier for konsesjonskraften.

2 KOMMUNENE MÅ TILDELES OPPRINNELSESGARANTIER FOR SIN KONSESJONSKRAFT

Kommunene som har en lovbestemt rett til konsesjonskraft, betaler det samme som produsenten for å selge kraften ut i markedet. For så vidt gjelder markedsageringen står altså kommunen i samme stilling som en produsent: Kommunen betaler innmating av kraften på nettet, kommunen bringer kraften ut i markedet og det stilles samme krav til leveringssikkerhet som for vanlig kraft.

2018-12-17 OED_høringsuttalelse opprinnelsesgarantier_LVK

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar

Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum, NO-0104 Oslo | Tel: (+47) 99 11 99 00 | Fax: (+47) 947 47 000
Org. nr: 975 625 117 | Bankgiro: 8601 20 60159 | www.lvk.no

Kommunen er dermed likestilt med produsenten når kraften skal selges til leverandører, industrien, teknologiselskaper og andre forbrukere. Men som markedsaktør påføres kommunen en ulempe vis-à-vis produsenten fordi kommunen ikke får opprinnelsesgarantier for sin del av produksjonen. Og ulempen blir dobbel fordi produsenten til og med mottar den merverdien opprinnelsesgarantiene utgjør for en kraftmengde kommunen og ikke produsenten bringer ut i markedet. Dermed må kommunen kjøpe opprinnelsesgarantier for sin konsesjonskraft fordi beviset for at konsesjonskraften er fornybar ikke overleveres fra produsent til kommune. Det gir konsesjonskraften en utilsiktet konkurranseulempe sammenlignet med annen fornybar kraft. En slik forskjellsbehandling av likeverdig fornybar kraft sender uriktige signaler til forbrukere og likestiller konsesjonskraft med såkalt «skitten kraft».

I EU-direktivet er begrepet «*producer*» benyttet om de rettssubjektene som tildeles opprinnelsesgarantiene. I den norske opprinnelsesgarantiforskriften har departementet forstått «*producer*» så bokstavelig at kommuner med rett til konsesjonskraft faller utenfor ordningen. I forskriften er «*produsent*» definert som innehaver av produksjonsanlegget. Riktignok er de konsesjonskraftberettigede kommuner ikke formell innehaver av *produksjonsanleggene*, men kommunene er innehavere av en lovbestemt andel av *produksjonen*. Slik LVK ser det, må det være eierskapet til produksjonen som må være avgjørende, det er den forbrukeren etterspør og vil ha en garanti for er grønn.

Ny kraftkrevende industri, slik som store datasentre, synliggjør hvilke konsekvenser dagens ordning med opprinnelsesgarantier har for vertskommunene. En rekke kommuner er i dag i prosesser knyttet til etablering og oppstart av datasentre. Fellesnevneren for aktører som skal etablere datasentre er ønske om lokasjoner som kan tilby høy grad av sikkerhet, kaldt klima og tilgang til grønn og fornybar kraft. Den typiske konsesjonskraftberettigede kommune finner vi rundt om i distriktene og vil tilfredsstillende alle disse kravene.

Utfordringen oppstår når ledende internasjonale bedrifter forventer og krever opprinnelsesgarantier som dokumentasjon ved kjøp av fornybar energi. Fordi kommunen ikke får overført opprinnelsesgarantier for kraften den selger, har den heller ikke muligheten til å bruke konsesjonskraften som «trekkplaster» for ny kraftkrevende industri og kommunene vil dermed være funksjonelt ekskludert fra å delta i konkurransen. Dette skaper en åpenbar og utilsiktet konkurranseulempe for kommunene.

I EUs nåværende (august 2018) forslag til revidert fornybardirektiv foreslås det at medlemsland skal kreve at kraftleverandører skal - «shall» - bruke opprinnelsesgarantier til å dokumentere andelen fra fornybare kilder. Konsekvensene med det nye forslaget er slik det ser ut nå at enhver markedsføring av fornybar energi må understøttes av en fremvisbar varedeklarasjon som dokumenterer fornybarheten. Det kan bety at ordningen vil få økt verdi for produsentene, og at konkurransefordelen ved å kunne tilby opprinnelsesgarantier sammen med kraftsalget vil bli større.

Kommunen vil være henvist til enten å selge konsesjonskraften som «skitten kraft» på det åpne markedet eller selv dekke kostnadene ved kjøp av de nødvendige garantier, noe som i praksis vil føre til en reduksjon i verdien av konsesjonskraften. De konsesjonskraftberettigede kommunene påføres dermed en utgift for noe de skulle hatt en premie for. For kommunene fremstår dette som en dobbelt urettferdighet.

Et ytterligere problem for kommunene er at selv om den skulle gå til innkjøp av opprinnelsesgarantier på det åpne markedet, vil den verken ha rett til eller garanti for at opprinnelsesgarantiene er utstedt fra

anlegget i vedkommende kommune. Dokumentasjonen på kraftens tilhørighet i den aktuelle kommunen opphører. En omlegging av ordningen med opprinnelsesgarantier slik LVK ber om, vil være et positivt distriktpolitisk tiltak, uten at en slik omlegging innebærer noen form støtte- eller subsidieelement. Snarere tvert om: en slik omlegging vil gi et direkte uttrykk for de økonomiske og fysiske realiteter om at den fornybare vannkraftproduksjonen finner sted i vedkommende kommune. Det er kommunenes naturressurser som gir opphav til ordningen med opprinnelsesgarantier, ikke de økonomiske investeringer som er foretatt.

3 OPPSUMMERING

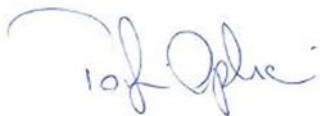
Strengere krav til merking av kraften og tendensen blant større selskap til å kreve kraft som er dokumentert fornybar, kan med dagens regler bidra til å gjøre konsesjonskraften lite attraktiv for industribruk og salg mer generelt. Et underliggende premiss når kommunene fikk tildelt konsesjonskraft var at de skulle få likeverdig – og i praksis frem til opprinnelsesgarantiene så dagens lys – miljøvennlig kraft som en kompensasjon for naturinngrepene og avståtte naturressurser. Når kraften i økende grad deles i to produktgrupper – dokumenterbar fornybar kraft og kraft uten dokumentasjon – svikter dette premisset og den nåværende fordelingen vil i økende grad virke konkurransevridende.

Denne skjevheten kan rettes opp gjennom en forskriftsendring som direkte anviser at det antall opprinnelsesgarantier som tilsvarer konsesjonskraftmengden skal overføres fra produsent til konsesjonskraftmottaker. Bare på den måten vil en kunne ivareta opprinnelsesgarantiordningens formål om å merke kraften riktig slik at forbrukerne kan velge fornybart.

Konsesjonskraftordningen er en særegen norsk ordning knyttet til vannkraftens historie, ment som ressurskommunenes andel av produksjonen og vederlag for å stille deres naturkapital til disposisjon.

Med vennlig hilsen

Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar

Torfinn Opheim
Leder